

Handläggare
Eva Sterte

Datum
2011-02-16

Diarienummer
KSN-2011-0137

Kommunstyrelsen

Relevanta mätningar av företagsklimat

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att tillämpa föreslagna mätningar för uppföljning av IVE-mål

Ärendet

I IVE-2011-2014 har kommunfullmäktige antagit ett inriktningsmål som lyder på följande sätt: ”Uppsala kommun ska senast 2014 vara en av landets mest attraktiva företagarkommuner. I relevanta mätningar ska kommunen rankas som en av landets främsta företagare- och näringslivsvänliga kommuner.”

I syfte att göra det möjligt att faktiskt följa upp målet föreslås att kommunstyrelsen enas om vilka som är de relevanta mätningarna i detta sammanhang.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har av eget intresse gjort en genomgång av nio olika förekommande och återkommande rankingar som alla gör anspråk på att spegla företagsklimatet i en kommun. De utkom med en skrift i mars 2010 som ger en god beskrivning av respektive rankings styrkor och svagheter. Den bedömningen utgör en grund för det urval som föreslås.

Föredragning

Det finns anledning att konstatera att vissa mätningar koncentreras på att beskriva företagens faktiska ekonomiska utveckling, oavsett direkt koppling till kommunala insatser. Andra beskriver övervägande företagares attityder till hur den kommunala organisationen fungerar vad gäller bemötande, dialog, effektivitet i handläggning. Det är två helt olika sätt att spegla företagsklimat och båda har sitt berättigande. Andra mätningar speglar hur kommunen upplevs som boende – och livsmiljö, vilket också från näringslivet framhålls som väldigt avgörande när man väljer etableringsort för sin verksamhet. I det urval av mätningar kommunstyrelsen gör är det därför viktigt att få en blandning så att begreppet företagsklimat speglar både näringslivets faktiska tillväxt, och dess uppfattning om hur kommunen underlättar och skapar förutsättningar.

Förslaget är därför att kommunstyrelsen under perioden 2011-2014 årsvis följer upp Uppsala kommuns attraktivitet som företagarkommun med hjälp av följande mätningar.

Ranking	Organisation	Mäter följande
Nöjd Kund Index (NKI)	Stockholm Business Alliance	Bygger på enkätfrågor till företag som under ett år har haft ärenden inom 5 olika myndighetsprocesser (bygglov, brandtillsyn, markupplåtelse, miljötillsyn, serveringstillstånd.) Frågorna gäller följande serviceaspekter (tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet, effektivitet)
Svenskt Näringslivs årliga ranking	Svenskt Näringsliv	En del i mätningen gäller basfaktorer som skattesats, andel privat företagande, utbildningsnivå, entreprenader, nyföretagande. En andra del utgörs av enkäter om attityder, service , infrastruktur mm. En tredje del är ett sammanfattande omdöme om företagsklimatet.
Årets företagarkommun	Företagarna och UC (Upplysningscentralen)	Undersökningen bygger på ”hårda” variabler, företagets omsättning , resultat, kreditvärdighet samt antal nya AB. Det är förändring mellan åren som mäts, dvs inte nivån. Det finns också ett mått som anger uthållig tillväxt , vilket är genomsnittlig ranking under sex år.
Fokus	Tidningen Fokus	Var är det bäst att bo. 30 demografiska, ekonomiska och sociala indikatorer som alla får samma vikt i mätningen
Nyföretagarbarometern	Jobs and society, Nyföretagarcentrum	Mäter antal nyregistrerade företag per 1000 invånare. Här omfattas inte bara AB utan också handels-och kommanditbolag och enskilda firmor.

Ovanstående mätningar är listade utan inbördes prioritering. SKL har i sin skrift rangordnat nio mätningarna utifrån kvalitet och hur väl de återspeglar kommunens insatser för att förbättra företagsklimatet. Kommunledningskontorets uppfattning om mätningarna överensstämmer i stora delar med SKL värdering, men kontoret föreslår ändå en begränsning till ett urval enligt ovan. Fokus väljs här i stället för Kairos Futures, på grund av att den

innehåller ungefär samma variabler ,men kommer regelbundet varje år, ges ut gratis och omfattar alla kommuner. SCB gör en mätning av bra kvalitet, som påminner om SN enkät, men som omfattar endast en bråkdel av alla kommuner eftersom den måste köpas.

Med en kombination av mätningar enligt ovan, så fångas flera aspekter på företagsklimat. NKI ger en direkt återkoppling från de företag som faktiskt varit i kontakt med kommunen, och den ger en tydlig information till respektive myndighetsansvarig om vad som kan förbättras. Genom samverkan med Stockholm Business Alliance jämförs dessutom våra respektive myndighetsprocesser, med motsvarande i 49 andra kommuner i Mälardalen. NKI mäts vartannat år.

Svenskt Näringslivs ranking mäter något annat än NKI , nämligen i huvudsak attityder till kommunen och kommunens service, infrastruktur och konkurrensutsättning av egen verksamhet. Mätningen genomförs på ett begränsat urval av företag, som inte behöver ha haft någon direkt kontakt med kommunen det senaste året, men ändå har en bild av hur kommunen är. Rankingens har ett starkt medialt genomslag och Uppsala mäts och rankas oavsett vi väljer eller ej. För Uppsalas image som företagastad är det därför av betydelse att vi placerar oss bättre i denna mätning.

Årets Företagarkommun(ÅF) mäter ytterligare en annan dimension av företagsklimat, nämligen hur bra det går för befintliga företag och hur många nya aktiebolag som tillkommit.. Dessa faktorer har inget med attityder till kommunen att göra, men kan vara en effekt av faktorer som kommunen påverkar. En ökad inflyttning ger en större lokal köpkraft till den stora andel av företag som lever på den lokala marknaden. En attraktiv stad, innovativ miljö och god infrastruktur lockar också fler företag till stan etc. ÅF mäter dels årlig förändring, dels en uthållig tillväxt baserad på genomsnitt av sex års förändring. De årliga förändringarna är mycket konjunkturberoende och påverkas av arbetsmarknadens struktur. Uppsalas ranking gick från plats 99 till 5 det senaste året, vilket inte kan sägas spegla en reell bestående förändring. Kommunledningskontoret förordar därför att kommunstyrelsen ska följa utvecklingen av måttet ”uthållig tillväxt”. Uppsala ligger där för närvarande på plats 73.

Näringslivet ställer tydliga krav på att hela kommunen är attraktiv och att såväl utbildning, omsorg boende och kulturutbud är bra. Fokus mäter 30 sociala, demografiska och ekonomiska faktorer som alla ges samma vikt. Antal nya företag och företagsklimat (hämtat från SN) är de enda direkt företagsriktade variablerna. De valda måtten ovan, skulle kunna visa goda värden utan att livsmiljön i stort är god i den aktuella kommunen. Det är därför väsentligt att ha med ett sånt bredare mått.

Nyföretagarbarometern fångar upp allt nyföretagande, dvs inte bara nya aktiebolag .Eftersom en majoritet av de nya företagen utgörs av enskilda firmor, så speglar nyföretagarbarometern mera av innovationsklimatet och entreprenörskapet i stort än något av måtten ovan. Eftersom det i Uppsala är särskilt viktigt att nya entreprenörer kliver fram och skapar företagande och jobb av innovationer, så får det anses vara en viktig del av ett gott företagsklimat.

Uppsalas placeringar under 2010 i respektive ranking återfinns i bilaga 1.

Kommunfullmäktige har inte angivit några måltal vad gäller placering i samband med det inriktningsmål som handlar om de relevanta mätningarna av företagsklimat. Kommunstyrelsen bör för egen del sätta sådana effektmål för den kommande IVE-perioden. För att vara en ledande näringslivskommun bör Uppsala placera sig bland de tio främsta i alla rankingar ovan. Det målet skulle kunna uppnås 2020 med ett målmedvetet arbete. Förslag till realistiska mål för 2014 anges i bilaga 1. För att dessa ska uppnås behöver kommunfullmäktige ge uppdrag till samtliga nämnder, att var och en identifiera och genomföra de åtgärder som krävs för att bidra till nödvändiga förbättringar.

I Näringslivsgruppen har lyfts synpunkten att Uppsala i första hand borde jämföra sig med andra större städer med likartade förutsättningar. Sveriges kommuner och landsting har en kommungruppsindelning i tio kategorier där grupperna ett och tre omfattar de 3 storstäderna och 31 övriga större städer. I en sådan jämförelse visar det sig att Uppsala kommer ut ganska bra i ovan nämnda rankingar. Näringslivsgruppen bör därför fortsätta att diskutera hur det förhållandet ska utnyttjas på bästa sätt..

En genomgripande organisationsförändring i form av ett samhällsbyggnadskontor, liksom effektivare handläggningsprocesser och garantitider och på sikt e-förvaltning kommer sannolikt att ge bättre resultat i NKI och i SN ranking. Förbättringar i Nyföretagarbarometern kommer med ökad kommunal satsning på entreprenörskap i skolan och effektiv affärsrådgivning, men också genom politiskt agerande för förenklingar i lagstiftarens översyn av regelverk och bättre stöd från finansmarknaden i tidiga skeden. Alla delar av kommunen måste medverka för att nå förbättringar i Fokus ranking. Företagens tillväxt och lönsamhet påverkas av tillgång på mark-och lokaler till rimliga kostnader och kompetent arbetskraft liksom av befolkningstillväxt och invånarnas tillgång till jobb och goda inkomster.

Det är värt att observera att ingen av de fem rankingarna mäter antal jobb som skapas på den lokala arbetsmarknaden. Man kan alltså dra slutsatsen att en kommun kan bedömas ha ett gott företagsklimat utan att det tillkommer några nya jobb. Det har troligen att göra med att begreppet företagsklimat utgår från företagarnas behov att utveckla sitt eget företag och allt som kan bidra till det. Att det genom ett framgångsrikt företagande skapas arbetstillfällen och jobb är pluseffekten för samhället och förutsättningen för välfärdstillväxten. Bland kommunstyrelsens effektmål har under några år funnits ett mål som säger att "Uppsalas dagarbetsmarknad ska minimum utvecklas i samma takt som befolkningstillväxten". Målet står för ett viktigt vägval som innebär att Uppsala väljer strategin att av egen kraft göra allt för att generera jobb och inte förlita sig på Stockholm som tillväxtmotor. Målet är av sådan betydelse att det, förutom rankingmålet, bör finnas med i IVE som ett inriktningsmål och därigenom styra samtliga delar av kommunorganisationen.

Ekonomiska konsekvenser

Det föreslagna beslutet innebär inga kostnader i sig.

Kenneth Holmstedt
Stadsdirektör

Bilaga 1

Ranking i relevanta mätningar

” I relevanta mätningar ska kommunen rankas som en av landets främsta företag-och näringslivsvänliga kommuner”

Ranking	Uppsalas placering			Uppsalas placering
	Utfall 2009	utfall 2010	mål 2011	Förslag 2014
NKI	63 1)		66	70
Svenskt Näringsliv	137	113	100	70
Årets företagare , årlig 6-årsindex	99	5 73	65	60
Fokus	36	29	25	20
Nyföretagarbarometern	43	42	40	30

1) beskriver faktiskt NKI värde och inte en ranking. I jämförelse mellan de 2010 ingående kommunerna i Stockholm Business Alliance kom Uppsala med NKI = 63 på plats 41 av 47 kommuner. Snittet var NKI =66. Bästa kommun har NKI =76.